

Quickscan flora en fauna Highlights Corio Glana 2014

Quickscan flora en fauna Highlights Corio glana 2014

Status: Definitief, 28 mei 2014 (eerdere versie 13 januari 2014)

In opdracht van:

Contactpersoon: dhr. W. Drogen

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

Projectnummer: 12-091.1

Foto omslag: Zicht op plangebied

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Beschrijving Geleenbeek en highlight	5
1.3	Voorgenomen ontwikkelingen	6
1.4	Opzet van de rapportage	7
2.	ANALYSE GEBIEDSBESCHERMING	8
2.1	Inleiding.....	8
2.2	Afwegingskader Natuurbeschermingswet	8
2.3	Afwegingskader Nota ruimte	8
2.3.1	Ligging ten opzichte van EHS en POG	8
2.3.2	Conclusies Nota ruimte	15
3.	ANALYSE SOORTBESCHERMING	16
3.1	Inleiding.....	16
3.2	Flora.....	16
3.3	Zoogdieren.....	17
3.4	Vogels	18
3.5	Amfibieën en reptielen	20
3.6	Insekten	20
3.7	Overige diergroepen	21
4.	CONCLUSIES.....	22
4.1	Conclusies gebiedsbescherming.....	22
4.2	Conclusies soortbescherming	22
4.3	Conclusies quickscan per highlight Flora- en faunawet	24
5.	LITERATUURLIJST EN WEBSITES.....	26
	Bijlage 1 Relevante kaders natuurwetgeving en - beleid	28
	Bijlage 2 Gegevens NDFF	36

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Corio Glana is een integrale gebiedsontwikkeling die een belangrijk deel van de Geleenbeek omvat. Het traject dat in deze visie betrokken is, is 14 kilometer lang en loopt vanaf het brongebied in Benzenrade tot en met het in Geleen gelegen Absbroekbos. De visie omvat de renaturatie van de beek en de ontwikkeling van de zes verschillende landschapstypen die het traject rijk is.

Belangrijke opgaven voor de herinrichting van het dal van de Geleenbeek op dit traject zijn:

- herstel van de Geleenbeek en het benutten van de kansen voor natuurontwikkeling,
- verbeteren van recreatieve gebruiksmogelijkheden door het aanbrengen van recreatieve routes voor wandelaar, fietser, ruiter en koetsier,
- verhogen van de landschappelijke kwaliteit in combinatie met aandacht voor cultuurhistorie,
- creëren van toegevoegde waarde voor recreatiebedrijven en de landbouw.

De visie is opgesteld in overleg met alle relevante partijen: gemeente Heerlen, Voerendaal, Nuth, Schinnen, Beek, Sittard-Geleen, Waterschap Roer en Overmaas en de Provincie Limburg. In totaal zijn er 19 'highlights' beschreven, locaties waar hoge potenties aanwezig zijn voor herstel van de beek, natuurontwikkeling en het ontwikkelen van recreatie. Deze quickscan wordt uitgevoerd voor zeven highlights (HL's) omvatten (zie ook figuur 1):

- HL 3-4 Kasteel Rivieren
- HL 8 Brommelderhof/Terlinden
- HL 9 -10 Stadsmoeras Hoensbroek en omgeving Kasteel
- HL 13 Platsbeek bij Nuth
- HL 14 Muldersplas/Cathagerbroek
- HL 15 Hellinglandschap Spaubeek
- HL 18 Beekdalen Geleen deel 2

Viforis heeft Bureau Meervelt verzocht om deze ecologische quickscan uit te voeren ten behoeve van de voorgenomen ontwikkelingen. In de quickscan komt enerzijds de gebiedsbescherming aan de orde (Natuurbeschermingswet en Ecologische hoofdstructuur) en anderzijds de soortbescherming (Flora- en faunawet). Verdere informatie over relevante kaders is te vinden in bijlage 1.

Figuur 1: Ligging highlights gebiedsontwikkeling Corio Glana (bron: beekdalen.nl).

1.2 Beschrijving Geleenbeek en highlight

De Geleenbeek ontspringt bij Benzenrade aan de voet van het plateau van Ubachsberg in een grote bronvijver. Al in de bovenloop ontvangt ze kalkrijk water afkomstig van dit plateau. Het dal van de beek is relatief diep ingesneden in de met löss bedekte plateaus. Vanuit de bron stroomt de beek langs de N281 en de A76 via de plaatsen Heerlen, Voerendaal, Nuth en Schinnen naar Sittard-Geleen. Van daaruit stroomt de beek verder noordwaarts om ter hoogte van Roosteren samen te komen met de Roode Beek en iets ten noorden van Roosteren uit te monden in de Maas (concept Natura 2000 beheerplan). De Geleenbeek heeft een aantal zijbeken waaronder de Cortenbacherbeek, Hoensbeek en de Platsbeek.

Tot aan Terworm ligt de beek min of meer te midden van de bebouwing, waarbij het dal deel uitmaakt van een recreatieve groenzone (provincie Limburg, 2009). De beek wordt verder geflankeerd door bossen en graslanden.

Delen van deze bossen en graslanden zijn van grote betekenis voor flora en/of fauna getuige ook de aanwijzing als Natura 2000 gebied.

1.3 Voorgenomen ontwikkelingen

Grote delen van de Geleenbeek worden heringericht. Bij de herinrichting komen naast natuur ook recreatie en toerisme aan bod. Er worden nieuwe fiets- en wandelpaden en poelen aangelegd, ecologische verbindingen worden gerealiseerd en enkele zijbeekjes, die in de Geleenbeek uitmonden, worden onderhanden genomen. Het resultaat voorziet in een zoveel mogelijk aaneengesloten fraai cultuur- en natuurlandschap.

In onderstaande tabel worden per deelgebied de voorgenomen maatregelen benoemd. Het is nog niet zeker dat alle maatregelen ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. Dit is afhankelijk van een aantal factoren waaronder de mogelijkheden om grond te verwerven. De maatregelen zoals opgenomen in de tabel zijn getoetst. Het niet uitvoeren van een of meerdere van deze maatregelen heeft verder geen gevolgen voor de conclusies van de toetsing, met andere woorden er treedt geen negatief effect op gezien in de context van de natuurwetgeving door het niet uitvoeren van een of meerdere maatregelen. Bij toevoeging van nieuwe maatregelen zal bezien moeten worden of toetsing noodzakelijk is. Dit is afhankelijk van aard, omvang en locatie van eventuele nieuwe maatregelen. In de tabel op de volgende pagina zijn per highlight alle maatregelen genoemd.

Tabel 1: Overzicht van de highlights en de voorgenomen werkzaamheden/ontwikkelingen (laatste update kaarten 3-9-2013).

Highlight (H) nummer	Naam	Maatregelen
H 3-4	Kasteel Rivieren	Hermeanderen Geleenbeek, plaatsen loopplankjes onder brug, plaatsen raster tbv faunapassages, aanleg parkeerplaatsen, opschonen watergang Hoensbeek, plaatsen brug over Hoensbeek, oude bedding Geleenbeek natuurtechnisch inrichten, aanbrengen nieuwe asfaltlaag op bestaande laag, verplaatsen recreatieve voorzieningen (picknickset).
H 8	Brommelderhof/Terlinden	Hermeanderen Geleenbeek, bestaande loopplanken (faunapassage) vervangen en nieuwe plaatsen, plaatsen raster tbv faunapassages, aanbrengen voorde, reactiveren oude lossing Bissebeek, plaatsen nieuwe brug, aanbrengen verdeelwerk en duiker, aanleg poel, oude bedding natuurtechnisch inrichten, verwijderen bouwvoor, rooien bomen (ca 24)
H 9-10	Stadsmoeras Hoensbroek en omgeving Kasteel	Hermeanderen Geleenbeek, nieuwe loopplaatsen plaatsen, plaatsen raster tbv faunapassages, aanleg waterpartij, aanleg nieuwe brug, aanbrengen overstromingsvlak, plaatsing schotbalkstuwen voor peilbeheer broekbossen, verhogen gecombineerd fiets- en voetpad, rasters verwijderen, verwijderen betonnen duiker, in bestaande duiker metselwerkmuur slopen, verwijderen stortstenen over de gehele lengte, verwijderen betonnen uitstroomconstructies incl. duiker, verwijderen bestaande houten damwandconstructies, verkleinen doorstroom onder bruggen, verwijderen bouwvoor, rooien bomen (ca. 200).
H 13	Platsbeek bij Nuth	Aanleg enkele voordes, aanleg/vervangen bestaande asfaltwandelpad in semiverharding, licht en lucht creëren met name rond splitsingen van paden, opschonen bestaande poelen en samenvoegen van twee poelen, dempen een poel, aanleg brug, verwijderen betongegels in het talud aan beide zijden, aanleg knuppelpad, stortsteen en alle afval in de platsbeek verwijderen, vrijmaken toekomstig wandelpad, opruimwerkzaamheden, opschonen trap.
H 14	Muldersplas/Cathagerbroek	Aanleg eenzijdige natuuroever en taludverflauwing, reactivering oude lossing Geleenbeek, aanleg nieuwe brug over gereactiveerde deel Geleenbeek, aanleg ruiterspad langs toekomstig fietspad, plaatsing loopplankjes en rasters voor faunapassages, aanbrengen schotbalkstuwen, begin pad wordt aangepast, 'poort' met spoorbielzen, rooien bomen (ca 15)
H 15	Hellinglandschap Spaubeek	Aanleg nieuwe brug, plaatsing loopplankjes en rasters voor faunapassages, verwijderen bestaande duiker, verwijderen bestaande uitstroomconstructie, verwijderen betonnen taludbescherming, verwijderen stortsteen.
H 18	Beekdalen Geleen deel 2	Hermeanderen Geleenbeek, nieuwe loopplaatsen plaatsen, plaatsen raster tbv faunapassages, plaatsen nieuwe bruggen, deels nieuw bos aanplanten, aanleg bloemrijk gras, wandelpad, stapelstenen. Rooien bomen (ca 158).

1.4 Opzet van de rapportage

De Nederlandse natuurbescherming kent twee aspecten: gebiedsbescherming en soortbescherming. In deze quickscan worden beide aspecten nader onderzocht. In hoofdstuk 2 wordt de gebiedsbescherming uitgewerkt. In hoofdstuk 3 volgt de uitwerking van de soortbescherming. In hoofdstuk 4 worden de conclusies op een rij gezet en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen beschreven.

2. ANALYSE GEBIEDSBESCHERMING

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt per afwegingskader aangegeven of de highlights deel uitmaken van een beschermd gebied en wordt inzichtelijk gemaakt of door de geplande ingreep een mogelijk negatieve invloed te verwachten is op aanwezige beschermde gebieden in de omgeving.

Ten aanzien van gebiedsbescherming zijn twee afwegingskaders relevant:

- Afwegingskader Natuurbeschermingswet (Natura 2000 en Beschermde natuurmonumenten);
- Afwegingskader Nota Ruimte (Ecologische hoofdstructuur).

2.2 Afwegingskader Natuurbeschermingswet

Een deel van het Geleenbeekdal is aangewezen als het gelijknamige Natura 2000 gebied Geleenbeekdal. Kathagerbeemden, aangewezen als Beschermde natuurmonument, is opgenomen in het Natura 2000 gebied Geleenbeekdal. Op enige afstand liggen de Natura 2000 gebieden Bunder- en Elsloërbos (>5 kilometer) en Geuldal (>3 kilometer), Brunssummerheide (>2 kilometer) en Kunderberg (>1 kilometer). Werkzaamheden in het beekdal van de Geleenbeek hebben gezien de afstand en de aard van de voorgenomen ontwikkelingen geen invloed op andere beekdalen of hoger gelegen gebieden. Voor Geleenbeekdal dient een aparte voortoets opgesteld te worden waarin wordt in gegaan op de kans op een effect door de geplande maatregelen.

2.3 Afwegingskader Nota ruimte

2.3.1 Ligging ten opzichte van EHS en POG

De highlights liggen, met uitzondering van highlight 18, gedeeltelijk binnen EHS en gedeeltelijk binnen POG (zie tabel 2). In termen van de Nota Actualisatie Natuur en Landschapsbeleid van de provincie Limburg gaat het om Goudgroene en Zilvergroene natuur en Bronsgroene landschapszones (provincie Limburg, 2013). Het afwegingskader van de 'Beleidsregel mitigatie en compensatie van natuurwaarden' is van toepassing.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen de POG wordt een verbetering van de landschappelijke kwaliteit nagestreefd. Dit doel wordt door het gehele project Corio Glana beoogd. Voor de delen die liggen binnen de POG is een kwaliteitstoets nodig. Bij dit project dragen de maatregelen al bij aan een kwaliteitsverbetering.

Tabel 2: Overzicht van highlights en ligging in EHS en POG.

Highlight	Projectnaam	In EHS	In POG
3-4	Kasteel Rivieren	Ja	Ja
8	Brommelderhof/Terlinden	Ja	Ja
9a - 10	Stadsmoeras Hoensbroek en omgeving Kasteel	Ja	Ja
9b en 13	Platsbeek	Ja	Nee
14	Muldersplas/Cathagerbroek	Ja	Ja
15	Hellinglandschap Spaubeek	Ja	Ja
18	Beekdalen Geleen	Nee	Nee

In onderstaand kader (tabel 3) wordt het afwegingskader van de Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden van de Provincie Limburg weergegeven (zie ook bijlage 1).

Tabel 3: Afwegingskader Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden (Provincie Limburg, 2005).

1.	Vindt de ingreep plaats in de EHS, de POG, in bos, landschaps- en natuurelementen die in een vigerend bestemmingsplan reeds beschermd zijn of onder de werkingssfeer van de Boswet vallen?
	Ja ▼ Nee ► dan is deze beleidsregel niet van toepassing.
2.	Gaan door de ingreep de wezenlijke kenmerken en waarden verloren?
	Ja ▼ Nee ► dan is mitigatie en compensatie niet aan de orde.
3.	Is er sprake van een groot openbaar belang?
	Ja ▼ Nee ► dan wordt de ingreep niet toegestaan.
4.	Kan met een andere activiteit dezelfde doelstelling gerealiseerd worden waarbij minder of geen schade ontstaat aan natuurwaarden?
	Nee ▼ Ja ► dan daar uitvoeren, dan 1.
5.	Zijn er andere locaties waar de ingreep gerealiseerd kan worden en waarbij minder of geen schade ontstaat aan natuurwaarden?
	Nee ▼ Ja ► dan daar uitvoeren, dan 1.
6.	Kunnen de negatieve effecten op natuurwaarden worden voorkomen?
	Ja: dan is geen compensatie, maar mitigatie vereist;
	Deels: naast mitigatie is ook compensatie vereist;
	Nee: compensatie is vereist.

In eerste instantie dient bij ruimtelijke ontwikkelingen te worden bepaald in hoeverre wezenlijke waarden en kenmerken verloren gaan. Onder de wezenlijke kenmerken en waarden worden de actuele en potentiële waarden verstaan, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde.

De natuurdoeltypen die in het plangebied aanwezig zijn en nagestreefd worden, zijn nader beschreven in het provinciaal Natuurbeheersplan. In het Stimuleringsplan Zuid-Limburg-Zuid (gebiedsplan Provinciaal Natuurbeheerplan) worden de wezenlijke kenmerken en waarden van de diverse highlights waar maatregelen worden uitgevoerd beschreven. Per highlight is nagegaan welke waarden in de gebiedsbeschrijving opgenomen zijn en of het behoud of de ontwikkeling van deze waarden in het geding komen door de geplande maatregelen.

Figuur 2: Detail blad 98 met highlights Kasteel Rivieren en Brommerderhof/Terlinden (www.limburg.nl).

2.3.1.1 H 3-4 Kasteel Rivieren

Dit deelgebied overlapt met gebiedsbeschrijving 3.75Co, 3.36Cp en 3.37C uit het Stimuleringsplan Zuid Limburg Zuid:

ZLZ3.75Co Nieuw bos monding Hoensbeek

Beschrijving

In het kader van het Landinrichtingsplan wordt aan de overzijde van de monding van de Hoensbeek in de Geleenbeek 3 ha bos aangeplant. Nadien zal het bos worden toegedeeld aan Staatsbosbeheer.

Aandachtssoorten

Moesdistel.

ZLZ3.36Cp Geleenbeek en Retersbeek

Beschrijving

Het deelgebied omvat de graslanden rondom Brommelen langs de oever van de Geleenbeek. Hier vloeien Bissebeek, Swierdervloedgraaf en de Zijtak in de Geleenbeek en is er op enkele plaatsen sprake van kalkrijke kwel. Aan het begin de twintigste eeuw bloeide in de vochtige weilanden massaal Brede orchis. Tegenwoordig komen bijzondere plantensoorten voor als Bruin cypergras en Platte rus (beide RL2). Het gebied wordt begraasd door Galloway runderen. Langs de Geleenbeek zijn enkele kleine graften en een nat wilgenbosje bewaard gebleven.

Aandachtssoorten

Zuidelijke oeverlibel, Bruin cypergras.

ZLZ3.37C Geleenbeek (Weustenrade)

Beschrijving

Het deelgebied bestaat uit een vochtige grasland, natte ruigte, graften en een Glanshaverhooilandje. Het gradiëntrijke gebied wordt begraasd door Gallowayrunderen en bezit bijzondere floristische en faunistische waarden. Zo kennen de percelen groeiplaatsen van Gele zegge en Reuzenpaardenstaart en behoren de percelen tot het leefgebied van Alpenwatersalamander, Zeggekorfslak en Zuidelijke oeverlibel.

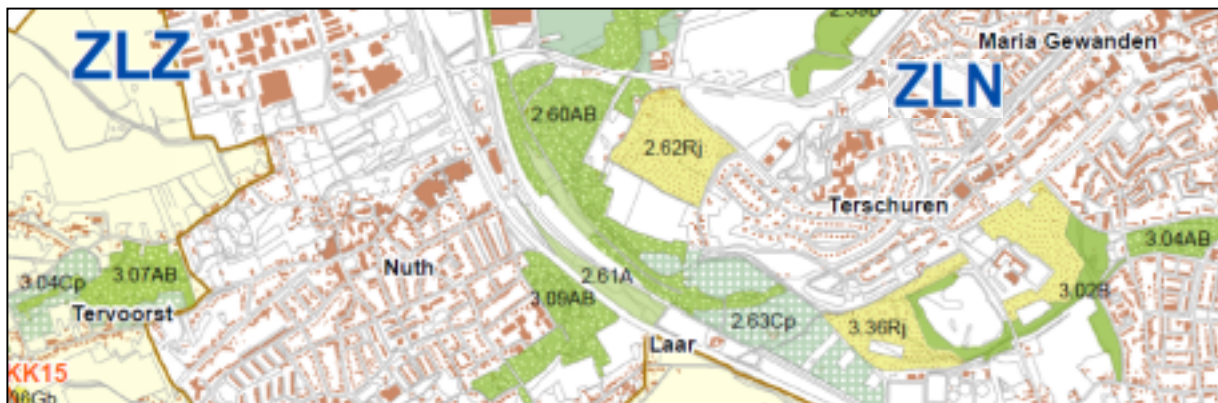
Aandachtssoorten

Zeggekorfslak, Gele zegge.

De aan te brengen meander loopt aan de zuidzijde van het aan te planten bos (3.75Co) en staat genoemde ontwikkeling niet in de weg. Het aan te leggen geasfalteerd fietspad loopt langs het natuurgebied (3.37C) en tast de floristische en faunistische waarden niet aan.

2.3.1.2 H8 Brommelderhof/Terlinden

Dit deelgebied overlapt met gebiedsbeschrijving 3.36Cp uit het Stimuleringsplan Zuid Limburg Zuid (zie hierboven). De hermeandering van de beek tast de aanwezige graften en het natte wilgenbosje niet aan. Locaties waar Bruin Cypergras groeien komen niet binnen het plangebied voor (deze soort komt voor in het kalkmoeras bij Weustenrade). Door de geplande ontwikkelingen in Brommelderhof/Terlinden worden wezenlijke waarden en kenmerken niet aangetast.

Figuur 3: Detail blad 90 met highlights Platsbeek en stadsmoeras Hoensbroek (www.limburg.nl).

2.3.1.3 H9a en 10 Stadsmoeras Hoensbroek

Deze highlights overlappen met de volgende gebiedsbeschrijvingen uit het Stimuleringsplan Zuid Limburg Noord (zie figuur 3):

ZLN3.36Rj kasteel Hoensbroek

Beschrijving

Het gebied bestaat voornamelijk uit grasland en enkele kleine bosschages. Het gebied is van belang voor o.a. Grote gele kwikstaart als broedgebied en als verbingszone voor een aantal vlindersoorten, kleine zoogdieren en vogels. In het gebied kan voor 9,5 ha aan beheersovereenkomst worden afgesloten.

Aandachtssoorten

Grote gele kwikstaart, Zandblauwtje

ZLN3.02B Overbroek

Beschrijving

Ten westen van Lotbroek aan beide zijden van de Caumerbeek liggen twee restanten sterk verruigd en verdroogd Elzenbroekbos. Het broekbos is grotendeels doorplant met populieren.

Aandachtssoorten

Slanke sleutelbloem

ZLN2.63Cp Broekhuis

Beschrijving

Dit reservaatgebied bestaat uit vochtige graslanden tussen de Geleenbeek en de spoorlijn. Het gebied wordt doorsneden door het talud van de voormalige mijnspoorlijn.

Aandachtssoorten

Geelgroene vrouwenmantel, Zeggekorfslak

Binnen deze highlights worden groepen bomen gekapt (waaronder veel populieren), een nieuwe beekloop aangelegd en de uitstroom van de Caumerbeek aangepakt. Ook worden nieuwe groenelementen aangelegd en de kwelotentie benut voor nieuwe natuur.

Voor effecten van de ingrepen op de aandachtsoorten en eventueel te treffen maatregelen wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

2.3.1.4 H9b en 13 Omgeving kasteel en Platsbeek Nuth

Voor de Platsbeek ten noorden van Nuth (highlight 13) is geen gebiedsbeschrijving opgenomen. Wezenlijke waarden en kenmerken die genoemd kunnen worden zijn het Alluviaal bos en de aanwezigheid van soorten als Zeggekorfslak en Vliegend hert. Deze waarden worden niet aangetast door de voorgenomen ontwikkelingen.

Highlight 9b overlapt met onderstaande gebiedsbeschrijving uit het Stimuleringsplan Zuid Limburg Noord:

ZLN2.60AB Schurenberg I

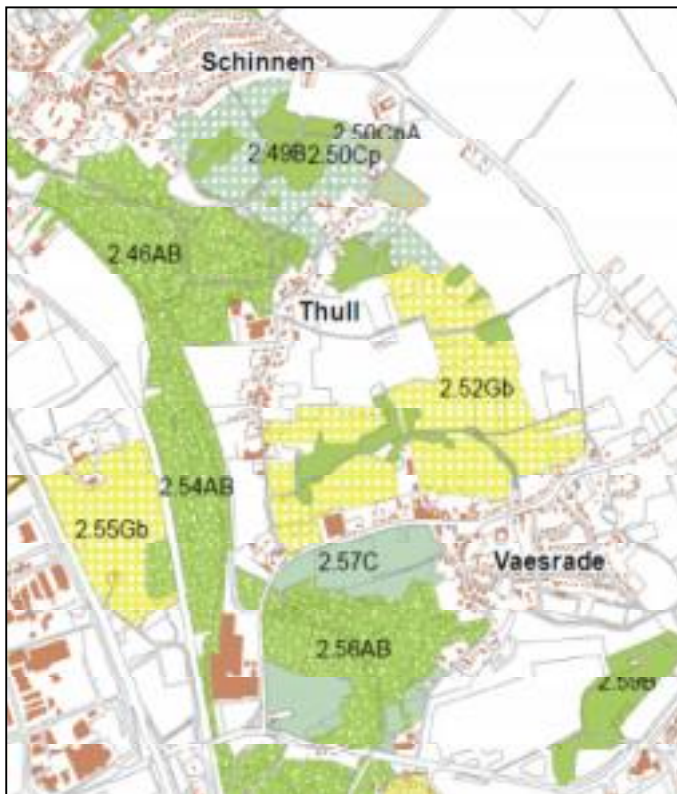
Beschrijving

In het oostelijke hellingbos zijn meerdere bewoonde dassenburchten aanwezig. Het vlakke deel van het gebied wordt deels door kalkrijk en deels ijzerhoudend kwelwater gevoed en bezit daarmee grote potenties welke vergelijkbaar zijn met het Kathagerbroek. Ten oosten van de Geleenbeek, in een kwelzone, liggen enkele restanten vochtig loofbos met gedeeltelijk een goed ontwikkelde ondergroei. Plaatselijk is het bos doorplant met populieren. Verder is er een bloemrijk grasland en enkele loofhoutaanplanten van o.a. populieren aanwezig. Tussen de Geleenbeek en de spoorlijn ligt een verruigd Elzenbroekbos dat gedeeltelijk met populieren is doorplant. Tussen de Geleenbeek en de Platsbeek ligt een restant oude loofbos, een grasland en een loofhoutaanplant. Tussen de spoorlijn Sittard - Heerlen en de A76 ligt aan weerszijden van de Zijpender Vloedgraaf een verruigd Elzenbroekbos en twee door Grote zegge gedomineerde moerassen. In het zuidelijk deel komen Geelgors en Kramsvogel voor.

Aandachtssoorten

Parnassia, Zeggekorfslak

De meeste maatregelen in dit deelgebied hebben tot doel de beek een natuurlijker karakter te geven (veel betonnen kunstwerken worden verwijderd uit de beek). De maatregelen hebben geen negatief effect op de kwelstromen en kwelzone ten oosten van de Geleenbeek. Nabij de locaties waar Zeggekorfslak voorkomt wordt, indien haalbaar, op drie locaties de bouwvoor verwijderd ten behoeve van het ontwikkelen van een kwalitatief beter leefgebied voor Zeggekorfslak. Deze locaties zijn zeer beperkt in omvang en vormen geen wezenlijke aantasting van het bos. Op het oude mijnspoor wordt een verhard fietspad aangelegd. Omdat het EHS betreft dient contact opgenomen te worden met de provincie Limburg over de eventueel benodigde vervolgstappen. Voor effecten van de ingrepen op de aandachtsoorten en eventueel te treffen maatregelen wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

Figuur 4: Detail blad 90 met highlights Omgeving kasteel, Muldersplas/Cathagerbroek en Hellinglandschap Spaubeek (www.limburg.nl).

2.3.1.5 H14 Muldersplas/Cathagerbroek

Highlight 14 overlapt met de gebiedsbeschrijvingen 2.54AB en 2.56AB uit het Stimuleringsplan Zuid Limburg Noord.

ZLN2.54AB Oude Geleenbeek

Beschrijving

Het bos bestaat uit een populierenbos en populierenaanplant in voormalig vochtig Elzenbroekbos. In het zuiden komt een verruigd Elzenbroekbos voor en aangrenzend een voedselrijk grasland. Aan weerszijden van het spoor, langs de Kamperveldgraaf ligt het floristisch meest waardevolle stuk Elzenbroekbos. Hier staan op grote schaal Reuzenpaardenstaart, Gewone dotterbloem, Bittere veldkers, Verspreidbladig goudveil, Slanke sleutelbloem en Moerasstreepezaad. Er leven diverse aan loofbos gebonden vogels waaronder de Nachtegaal en Wielewaal. Een groot deel van het bos maakt onderdeel uit van een NSW-landgoed. Dit landgoed strekt zich ook uit over de westelijk gelegen graslanden.

Aandachtssoorten

Grote Vos, Verspreidbladig goudveil, Zeggekorfslak

ZLN2.56AB Kathagerbroek

Beschrijving

Het gebied wordt gevoed door deels kalkrijk en deels ijzerhoudend kwelwater. Het Kathagerbroek is wat vegetatietypen betreft gevarieerd. Naast de vochtige hooilanden en schraalgraslanden komen er diverse kleine open waterelementen voor en een deel bestaat uit kalkmoeras. Op enkele plaatsen is er sprake van door kwel gevoed hellingveen en Elzenbronbos, Elzen- en Wilgenstruweel en populierenaanplant met een bronboskarakter. Op minder vochtige plaatsen komen Wintereiken-Beukenbos, Eiken-Haagbeukenbos en aanplanten voor. Het gebied kent een rijke voorjaarsvegetatie en er komen diverse orchideeënsoorten voor zoals de Rietorchis en Gevlekte rietorchis. Andere bijzondere botanische vondsten zijn Parnassia, Geelgroene zegge, Kleine valeriaan, Schubzegge, Gele zegge, Kamvaren en Donzige klit. In het westen ligt een kazemat die eventueel van betekenis

kan zijn voor vleermuizen. Naast de floristische zijn ook de ornithologische waarden van het Kathagerbroek groot. Zo komen er met name aan vochtige omstandigheden en water gebonden vogels voor zoals Dodaars, Grote Gele Kwikstaart, Nachtegaal en Wintertaling. Bijzonder is dat tevens de Zeggekorfslak in het gebied voor komt; een op Europees vlak zeldzame soort.

Aandachtssoorten

Levendbarende hagedis

De meeste maatregelen in dit deelgebied hebben tot doel de beek een natuurlijker karakter te geven (veel betonnen kunstwerken en stortstenen worden verwijderd uit de beek en een deel van het talud wordt eenzijdig verflauwd). De maatregelen worden getoetst aan de instandhoudingsdoelen van het gebied dat ook aangewezen is als Natura 2000 gebied en met name kwetsbaar is op het gebied van de waterhuishouding. Indien een of meerdere maatregelen negatief uitwerken op de waterhuishouding dan worden deze niet uitgevoerd. Op het oude mijnspoor wordt een verhard fietspad aangelegd met parallel daaraan een ruitpad. Omdat het EHS betreft dient contact opgenomen te worden met de provincie Limburg over de eventueel benodigde vervolgstappen. Voor effecten van de ingrepen op de aandachtsoorten en eventueel te treffen maatregelen wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

2.3.1.6 H 15 Hellinglandschap Spaubeek

Highlight 15 overlapt met de gebiedsbeschrijvingen 2.33AB, 2.29Cp en 2.31AB uit het Stimuleringsplan Zuid Limburg Noord (zie ook figuur hieronder).

Figuur 5: Detail blad 89 met highlight Hellinglandschap Spaubeek (www.limburg.nl).

ZLN2.29Cp Geleenbeekdal nabij Huis Schinnen en Oude Kerk

Beschrijving

Het reservaatgebied omvat de agrarische gronden rond Oude Kerk en Huis Schinnen. Het bestaat bijna geheel uit (vochtige) graslanden. Deze zijn belangrijk voor de herpetofauna en als foerageergebied voor in de hellingbossen levende zoogdieren zoals de Das. Aan de rand van het Stammenderbos ligt in een grasland een amfibieënpoel. De Geleenbeek, die in fasen wordt heringericht, stroomt door het reservaatgebied.

ZLN2.31AB Oude Kerk

Beschrijving

Het bos betreft een jonge aanplant met een verruigde ondergroei. Ten zuiden van de slotgracht rondom Huis Schinnen is het moeras doorplant met populieren. Tussen de beek en de oude spoordijk liggen restanten bronbos, natte ruigten en grote zeggenmoeras.

Aandachtssoorten

Zeggekorfslak

*ZLN2.33AB St. Ignatius**Beschrijving*

Het gebied bestaat uit vochtige bossen, ruigten en graslanden aan weerszijden van de Geleenbeek. Het gebied staat onder invloed van kwel. Ten noorden van de beek ligt een waardevol bronbos. Er komen bijzondere planten voor o.a. Zwarte bes en Verspreidbladig goudveil. Aan de zuidzijde van de Geleenbeek ligt tussen twee spoordijken een moeras met struweel en ruigte. Direct langs het spoor ligt een droog graslandje met o.a. Kluwenklokje. De Geleenbeek is in 1987 heringericht.

Aandachtssoorten

Verspreidbladig goudveil, Zeggekorfslak

De meeste maatregelen in dit deelgebied hebben tot doel de beek een natuurlijker karakter te geven (betonnen kunstwerken en stortstenen worden verwijderd uit de beek). De maatregelen worden getoetst aan de instandhoudingsdoelen van het gebied dat ook aangewezen is als Natura 2000 gebied. Indien een of meerdere maatregelen negatief uitwerken op de instandhoudingsmaatregelen dan worden deze niet uitgevoerd. Voor effecten van de ingrepen op de aandachtsoorten en eventueel te treffen maatregelen wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

2.3.1.7 H18 Beekdalen Geleen

Voor Beekdalen Geleen is geen gebiedsbeschrijving opgenomen in het Stimuleringsplan. In het gebied wordt voornamelijk nieuwe natuur ontwikkeld. Wezenlijke kenmerken en waarden worden niet aangetast door de voorgenomen maatregelen.

2.3.2 Conclusies Nota ruimte

De maatregelen vinden plaats in EHS en POG. Het afwegingskader van de 'Beleidsregel mitigatie en compensatie van natuurwaarden' is van toepassing.

Door de voorgenomen ontwikkelingen worden de bestaande wezenlijke waarden en kenmerken in het gebied verbeterd of worden de uitgangssituaties voor herstel van bijzondere landschappelijke of natuurwaarden ontwikkeld. Dit kan op kleine schaal leiden tot een beperkte aantasting van bestaande wezenlijke waarden en kenmerken. Deze aantasting is in vrijwel alle gevallen tijdelijk van aard: de ingreep is in dat geval voorwaardenscheppend voor de ontwikkeling van behoud en/of ontwikkeling van andere wezenlijke waarden en kenmerken (herstel morfologie Geleenbeek, verbeteren bestaande en ontwikkelen van nieuwe vochtige hooilanden en elzenbroekbossen). Het gehele project is gericht op het verbeteren en verhogen van de landschappelijke en ecologische kwaliteit van het gebied en de beleefbaarheid hiervan. Met het oog hierop is mitigatie of compensatie niet van toepassing.

3. ANALYSE SOORTBESCHERMING

3.1 Inleiding

Ten aanzien van soortbescherming is de Flora- en faunawet (inclusief de Europese Habitatrichtlijn) relevant. Voor meer informatie over dit afwegingskader wordt verwezen naar bijlage 1. Bij onbekendheid met dit wettelijk kader wordt geadviseerd deze bijlage eerst door te nemen.

In dit hoofdstuk wordt onderzocht of beschermde soorten in het plangebied en de omgeving daarvan voorkomen. Daartoe zijn gegevens verzameld uit diverse verspreidingsatlassen en van de sites van de provincie Limburg en waarneming.nl uit de ruime omgeving van het plangebied. De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) (geleverd door het waterschap Roer en Overmaas), is eveneens geraadpleegd en door Natuurmonumenten zijn faunagegevens aangeleverd. Uit de NDFF (de meest volledige gegevensset) zijn verspreidingskaarten bijgevoegd in bijlage 2. Als aanvullende gegevens uit andere bronnen bekend zijn, worden deze genoemd in de tekst. De gegevensset is samengesteld in augustus 2012 en aangevuld met oriënterende veldbezoeken op 11 januari, 15 april en 23 april 2013. De resultaten van de veldbezoeken zijn, indien relevant, in deze rapportage opgenomen. Alleen gegevens vanaf 2002 zijn gebruikt. Oudere gegevens hebben een geringe informatiewaarde ten aanzien van de huidige situatie.

Indien beschermde soorten aanwezig zijn, wordt aangegeven welke eventuele vervolgstappen moeten worden doorlopen.

De meeste algemeen voorkomende soorten zijn opgenomen in tabel 1 (lichte bescherming)(AMvB artikel 75). Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de verbodsbepalingen uit artikel 8 tot en met 12 bij bestendig beheer, bestendig gebruik of bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze soorten zijn dan geen extra maatregelen nodig, anders dan de zorgplicht (zie conclusies). Tabel 1 soorten worden daarom verder buiten beschouwing gelaten.

3.2 Flora

Binnen de projectgrenzen van de verschillende highlights komen een aantal beschermde plantensoorten voor uit tabel 2 en 3. De verspreiding van de beschermde soorten zoals bekend in de NDFF is weergegeven in bijlage 2. Uit de florakartering van de provincie Limburg (2008, 2009) komen enkele aanvullingen. In onderstaande tabel is aangegeven welke soorten binnen de projectgrenzen voorkomen en of er overlap is met de geplande werkzaamheden.

Tabel 4: Overzicht aanwezige beschermde planten binnen projectgrens en overlap met werkzaamheden.

Highlight	Aanwezige soorten binnen projectgrens	Overlap met werkzaamheden
3 - 4	-	Niet van toepassing
8	Rapunzelklokje (prv)	Mogelijk overlap net ten oosten van Brommelerhof
9a -10	Steenbreekvaren, Tongvaren (prv)	Niet van toepassing (op de muren van het kasteel)
9b	Daslook (prv), Ruig klokje (prv), Maretak (wn)	Mogelijk overlap met Maretak
13	Daslook (prv), Ruig klokje (prv)	Geen overlap
14	Rapunzelklokje, Tongvaren, Maretak	Geen overlap
15	Daslook, Maretak, Rapunzelklokje	Geen overlap
18	Rapunzelklokje, Steenanjer	Mogelijk overlap met Steenanjer en Rapunzelklokje (langs de beek)

Uit tabel 4 blijkt dat mogelijk overlap plaatsvindt met Steenanjer (H 18) en Rapunzelklokje (H8 en H18) en Maretak (H9b). Voor werkzaamheden waarbij groeiplaatsen van Steenanjer en Rapunzelklokje in het geding zijn, kan worden gewerkt met een goedgekeurde gedragscode.

Maretak: Deze plant is een half-parasiet en is afhankelijk van de gastheer (meestal populier of fruitbomen). Bij het vellen van de gastheer is het niet mogelijk de Maretak(ken) te verplaatsen naar een andere geschikte gastheer. Wat wel mogelijk is, is om de zaden op bomen te smeren die blijven staan. Voor de Maretak geldt in de gedragscode van STOWA een vrijstelling. Dat betekent dat een of enkele exemplaren van Maretak verloren mogen gaan indien de soort zich kan herstellen op dezelfde locatie. De Flora- en faunawet verplicht tot compensatie als het leefgebied van de betreffende soort zodanig wordt vernield dat het niet meer te herstellen is op de huidige plek. Er moet dan elders en wellicht voor een andere populatie leefgebied aangelegd dan wel verbeterd worden. Er is dan geen sprake meer van voorkomen of beperken, maar echt schade herstellen. Dan kan geen vrijstelling gelden op basis van de gedragscode, omdat die alleen ziet op voorkomen, dan wel beperken (schriftelijke mededeling Dienst Regelingen aan Waterschap Roer en Overmaas).

Omdat in highlight 9b bomen gekapt worden dient een inspectie uitgevoerd te worden om te bepalen of bomen met Maretak verloren gaan, en zo ja, of de staat van instandhouding van deze soort niet aangetast wordt door het kappen van deze bomen. Indien dit wel het geval blijkt te zijn dan is een ontheffing nodig op grond van de Flora- en faunawet.

3.3 Zoogdieren

Binnen de projectgrenzen van de verschillende highlights komen een aantal beschermde soorten zoogdieren voor uit tabel 2 en 3. De verspreiding van de beschermde soorten is weergegeven in bijlage 2. Niet alle bekende waarnemingen zijn opgenomen in bijlage 2. Tijdens recente inspecties is een nieuwe dassenburcht in highlight 9a aangetroffen. In onderstaande tabel 5 is aangegeven welke soorten binnen de projectgrenzen voorkomen en of er overlap is met de geplande werkzaamheden.

Tabel 5: Overzicht aanwezige beschermde zoogdieren binnen projectgrens en overlap met werkzaamheden.

Highlight	Aanwezige soorten binnen projectgrens	Overlap met werkzaamheden
3 - 4	-	Niet van toepassing
8	Das	Geen overlap
9a-10	Das	Dassenburcht aanwezig. Mitigerende maatregelen zijn vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.
9b	Das	Geen overlap
13	Eekhoorn, Franjestaart, Gewone dwergvleermuis, Gewone/Grijze grootoorvleermuis, Ingekorven vleermuis	Mogelijk overlap vleermuizen (indien oude bomen gekapt worden, maatregelen beekherstel)
14	Waterspitsmuis, Watervleermuis, Das	Mogelijk overlap met Waterspitsmuis
15	Das, Eekhoorn	Geen overlap
18	-	Niet van toepassing

Uit tabel 5 blijkt dat mogelijk overlap plaatsvindt met Das, verschillende soorten vleermuizen en Waterspitsmuis.

Das: In highlight 9a is tijdens een inspectie een dassenburcht aangetroffen. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met deze dassenburcht. Te nemen mitigerende maatregelen zijn vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten op de burcht en op de populatie voorkomen. Een ontheffing is niet nodig.

Vleermuizen: Indien kapwerkzaamheden plaatsvinden aan oudere bomen waarin grotere holten, scheuren of spechtengaten in aanwezig zijn, dient voorafgaand aan de kap te worden nagegaan in hoeverre deze functioneel zijn als vaste rust- en verblijfsplaats voor boombewonende vleermuizen (zoals Grootoorvleermuizen, Watervleermuis). Als uit onderzoek blijkt dat de bomen dienen als vaste rust- en verblijfsplaats verdient het aanbeveling de plannen zodanig aan te passen dat de betreffende boom kan worden gespaard. Indien dit niet mogelijk is dient een ontheffing voor de kapwerkzaamheden te worden aangevraagd.

Waterspitsmuis: Van deze soort is slechts een waarneming bekend uit 2012 (waarneming.nl: dood exemplaar aangetroffen in nabijheid van de Geleenbeek, highlight 14). De Geleenbeek voldoet aan de eisen die de soort aan

zijn biotoop stelt volgens de literatuur (EL&I, Overman et al., 2008). EL&I (tegenwoordig EZ, op www.nederlandsesoorten.nl) meldt: ‘zoogdierdeskundigen zijn er vanuit gegaan dat de waterspitsmuis de afgelopen decennia sterk in aantal en verspreiding is afgenomen. Watervervuiling en het verdwijnen van onverharde oevers en beekkanalisatie zouden de oorzaak zijn.’ De waterkwaliteit in de Geleenbeek is verre van optimaal en de oevers van de Geleenbeek zijn vrijwel over de hele lengte in de projectgebieden verhard en vastgelegd. Het is niet aannemelijk dat een populatie van enige omvang aanwezig is in dit deelgebied.

In 2007 is specifiek veldonderzoek gedaan naar Waterspitsmuizen in Limburg (Overman et al., 2008). Tijdens dit onderzoek werd slechts een exemplaar gevangen (nabij de Wittermer Allee). Als knelpunten tijdens het onderzoek werd vermeld dat vanwege de grote waterstandfluctuaties die kunnen optreden in zeer geringe tijd is het moeilijk is om de beken van Limburg te bevangen. De vallen lopen vaak onder water. Hierdoor wordt met veel tijdsinspanning relatief weinig effectieve vangtijd bereikt.

De werkzaamheden aan de beek in highlight 14 betreft het eenzijdig (westkant) verflauwen van het talud en het ontwikkelen van een natuuroever. Hierbij wordt over de gehele lengte aan een zijde stortsteen verwijderd. De kwaliteit van het leefgebied na het uitvoeren van de maatregelen wordt beter voor Waterspitsmuis. Onderzocht dient te worden of mitigerende maatregelen kunnen worden genomen om schade aan de soort en/of verblijfplaatsen te voorkomen. Als dit niet of slechts gedeeltelijk het geval is dient een ontheffing te worden aangevraagd.

3.4 Vogels

In de Flora en faunawet worden **alle broedende** vogels strikt beschermd. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. In een aantal gevallen worden **ook de nesten** van een aantal soorten jaarrond beschermd. Indien nesten door een ruimtelijke ontwikkeling verdwijnen, kan afhankelijk van de soort die het nest gebruikt en de omstandigheden in het plangebied, mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn.

Tabel 6: Overzicht bescherming broedvogels en nesten van broedvogels.

Type	Omschrijving	Soorten
A	Ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk Nest jaarrond beschermd	Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw.
B	Ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk LNV heeft tevens aangegeven dat “De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Dienst Regelingen, uitleg flora en faunawet 2009).”	Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht
C	Ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk Nest voor eenmalig gebruik	Overige soorten

Type A soorten

De Geleenbeek maakt in zijn geheel deel uit van het broed- en leefgebied van Grote gele kwikstaart. Andere soorten uit tabel A komen niet binnen de grenzen van de projectgebieden voor. Door de herinrichting van de Geleenbeek ontstaat een beek met een natuurlijker karakter en betere foerageermogelijkheden ten opzichte van de huidige situatie waarin de beek verkeert. Bij werkzaamheden aan (potentieel geschikte) broedplaatsen (bruggen en aangrenzende gebouwen) dient voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten het broedseizoen een inspectie plaats te vinden op het voorkomen van nesten van Grote gele kwikstaart. Indien deze aanwezig zijn dient de nestgelegenheid behouden te blijven in de nieuwe situatie. Dit kan gerealiseerd worden door het

ophangen van nestkasten. Het verdient zonder meer aanbeveling om nestkasten voor deze soort op geschikte locaties op te hangen, ook als geen oude nestlocaties bekend zijn of gevonden worden. Om verstoring van broedende vogels te voorkomen dienen werkzaamheden nabij de broedplaatsen van Grote gele kwikstaart (bruggen over de Geleenbeek) buiten de broedtijd te worden uitgevoerd. In dat geval is een ontheffingsaanvraag niet nodig.

Type B soorten

De Geleenbeek en omgeving maken in zijn geheel deel uit van het broed- en leefgebied van diverse soorten broedvogels. Vastgestelde type B-soorten (uit de gegevens van de broedvogelkartering van de provincie Limburg, 2008 en eigen waarnemingen) in en aan de randen van de projectgebieden van de Geleenbeek zijn: Boomklever, Boomkruiper, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, IJsvogel, Koolmees, Pimpelmees, Spreeuw en Zwarte kraai.

Door de voorgenomen ontwikkelingen is geen negatief effect te verwachten op de gunstige staat van instandhouding van deze broedvogels op lokaal of regionaal niveau. De maatregelen beogen een verbetering van de kwaliteit van de beek en bijbehorende gronden. Hierdoor treden verbeteringen op voor broedvogels van beekdalen (IJsvogel). In de omgeving van de Geleenbeek (broekbossen) zijn veel potentieel geschikte broedlocaties aanwezig voor hollenbroeders in de vorm van afstervende of dode populieren.

Type C soorten

De nesten van deze soorten zijn enkel tijdens de broedperiode beschermd en zolang de jongen afhankelijk zijn van het nest. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Als richtlijn kan voor het plangebied een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot en met 15 augustus. Het verdient aanbeveling de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen of te starten voor het begin van de broedperiode omdat de kans op vestiging van broedvogels dan kleiner is. Een ontheffingsaanvraag voor beschermde vogels is dan niet nodig.

Tabel 7 Overzicht aanwezige bijzondere en schaarse broedvogelsoorten binnen projectgrenzen (bron: www.natuurgegevensprovincielimburg.nl).

High-Light	Aanwezige soorten binnen projectgrens	Overlap met werkzaamheden
3 - 4	-	Nvt
8	-	Nvt
9a-10	Blauwe reiger A, Roek A, IJsvogel B, Grauwe vliegenvanger B, Groene specht B, Boomklever B, Boomkruiper B, Bosuil B, Ekster B, Grote bonte specht B, Kleine bonte specht B, Zwarte kraai B, Zwarte roodstaart	Geen overlap
9b	Boomkruiper B, Grote bonte specht B, Boomklever B, Kleine bonte specht B, Buizerd A (eigen waarneming)	Indien in bos wordt gewerkt mogelijk overlap
13	Boomkruiper B, Grauwe vliegenvanger B, Grote bonte specht B, Boomklever B, Boomkruiper B	Mogelijk bij creëren van licht en lucht
14	Buizerd A, Grote gele kwikstaart A, Groene specht B, Grote bonte specht B, Boomklever B, Boomkruiper B, Matkop B, Glanskop B, Grauwe vliegenvanger B, Zwarte kraai B, IJsvogel B	Geen overlap
15	Boomkruiper B, Grauwe vliegenvanger B, Kleine bonte specht B, Grote bonte specht B, Grote gele kwikstaart A, Zwarte kraai B, Boomklever B	Mogelijk overlap met nest jaarrond beschermde Grote gele kwikstaart bij verwijderen taludbescherming van beton (soort broedt onder bruggetjes).
18	Ekster B, Groene specht B, Glanskop B, Boomkruiper B, Zwarte kraai B, Grote gele kwikstaart A	Mogelijk overlap met enkele B soorten

3.5 Amfibieën en reptielen

Binnen de projectgrenzen van de verschillende highlights komt de Alpenwatersalamander voor (FFwet tabel 2). Op de bekende locaties worden geen werkzaamheden uitgevoerd. Bij de werkzaamheden rond de beek dient echter altijd rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van Alpenwatersalamander. De werkzaamheden kunnen alleen uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode.

Uit de NDFF (zie bijlage 2) zijn geen waarnemingen bekend **binnen** de projectgrenzen van de verschillende highlights van beschermde soorten reptielen voor. De grotere ingrepen, zoals de aanleg van meanders, vindt plaats in biotoop dat ongeschikt is voor reptielen (laaggelegen vochtige gronden, grasland, jonge aanplant). Nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag voor beschermde reptielen is niet nodig.

Buiten de projectgrenzen van highlight 14 zijn gegevens bekend van Levendbarende hagedis (FFwet tabel 2) en Hazelworm (FFwet tabel 3). Beide soorten zijn vastgesteld langs de spoorlijn ter hoogte van het oostelijke spoorwegtalud bij de Naanshofweg (highlight 14). Hier worden geen werkzaamheden uitgevoerd. Een ontheffingsaanvraag is niet nodig.

Tabel 8: Overzicht aanwezige beschermde amfibieën en reptielen binnen projectgrens en overlap met werkzaamheden.

High-Light	Aanwezige soorten binnen projectgrens	Overlap met werkzaamheden
3 - 4	-	Niet van toepassing
8	-	Niet van toepassing
9a -10	Alpenwatersalamander, Levendbarende hagedis	Mogelijk overlap (alleen Alpenwatersalamander)
9b	Alpenwatersalamander	Mogelijk overlap
13	Alpenwatersalamander	Mogelijk overlap
14	Alpenwatersalamander	Mogelijk overlap
15	Alpenwatersalamander	Geen overlap
18	-	Niet van toepassing

Voor werkzaamheden waarbij vaste rust- en verblijfplaatsen van Alpenwatersalamander in het geding zijn, kan worden gewerkt met een goedgekeurde gedragscode.

Alpenwatersalamander: In geval van werkzaamheden waarbij beekherstel aan de orde is, kan worden gewerkt met de gedragscode van de Stowa. Tijdens de verschillende veldbezoeken werd vastgesteld dat potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen op diverse locaties aanwezig zijn. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen deze in beeld te worden gebracht. Bij het vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.

3.6 Insekten

Binnen en net buiten de projectgrenzen van de verschillende highlights zijn gegevens bekend van Vliegend hert (FFwet tabel 2). Deze soort is vastgesteld in het westen van highlight 13 (Platsbeek) en ten oosten van highlight 14 (Muldersplas/Kathagerbroek). Hier worden geen werkzaamheden uitgevoerd. Een ontheffingsaanvraag is niet nodig.

Tabel 9: Overzicht aanwezige beschermde insecten binnen de projectgrens en overlap met werkzaamheden.

High-Light	Aanwezige soorten binnen projectgrens	Overlap met werkzaamheden
3 - 4	-	Nvt
8	-	Nvt
9a -10	-	Nvt
9b	-	Nvt
13	Vliegend hert	Geen overlap
14	-	Nvt
15	-	Nvt
18	-	Nvt

3.7 Overige diergroepen

Uit de gegevens van de NDFF en Natuurbalans (2013) zijn geen gegevens bekend van beschermde vissoorten uit tabel 2 en 3 in het plangebied.

4. CONCLUSIES

4.1 Conclusies gebiedsbescherming

- Een aantal van de highlights ligt op korte afstand van het Natura 2000 gebied Geleenbeekdal. De voorgenomen maatregelen dienen te worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet in een voortoets.
- De maatregelen vinden plaats in EHS en POG. Het afwegingskader van de 'Beleidsregel mitigatie en compensatie van natuurwaarden' is van toepassing. Door de voorgenomen ontwikkelingen worden de bestaande wezenlijke waarden en kenmerken in het gebied verbeterd of worden de uitgangssituaties voor herstel van bijzondere landschappelijke of natuurwaarden ontwikkeld. Dit kan op kleine schaal leiden tot een beperkte aantasting van bestaande wezenlijke waarden en kenmerken. Deze aantasting is in vrijwel alle gevallen tijdelijk van aard: de ingreep is in dat geval voorwaardenscheppend voor de ontwikkeling van behoud en/of ontwikkeling van andere wezenlijke waarden en kenmerken (herstel morfologie Geleenbeek, verbeteren bestaande en ontwikkelen van nieuwe vochtige hooilanden en elzenbroekbossen). Het gehele project is gericht op het verbeteren en verhogen van de landschappelijke en ecologische kwaliteit van het gebied en de beleefbaarheid hiervan. Met het oog hierop is het afwegingskader niet van toepassing met uitzondering van het aan te leggen verharde fietspad op het oude mijnspoor. Omdat het EHS betreft dient over deze maatregel contact opgenomen te worden met de provincie Limburg over de eventueel benodigde vervolgstappen.

4.2 Conclusies soortbescherming

- Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van de beschermde soorten uit tabel 1 Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het plangebied kan eveneens deel uitmaken van het leefgebied van diverse beschermde soorten uit FFwet tabel 2 en 3. Voor een aantal soorten geldt dat er geen overlap is in ruimte en of tijd tussen leefgebied en de werkzaamheden of dat geen aantasting plaatsvindt van de ecologische functionaliteit. Voor deze soorten is geen extra aandacht nodig. De overige soorten worden in de tabel op de volgende pagina weergegeven.
-
- Voor overige beschermde soorten is het plangebied ongeschikt als leefgebied. Een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is voor overig beschermde soorten niet nodig.
- In de Flora- en Faunawet¹ is een zorgplicht opgenomen. Dit houdt in dat voorafgaand aan de ingreep alle maatregelen dienen te worden getroffen om nadelige gevolgen op flora en fauna voor zover mogelijk te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht geldt altijd, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

¹ In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Tabel 10: Overzicht soortgroepen en soorten waarvoor extra aandacht nodig is.

Soortgroep	Soorten	Vervolgstep/maatregel
Flora	Rapunzelklokje, Maretak,	Werken volgens een goedgekeurde gedragscode in H8 en 18 voor Rapunzelklokje en Steenanjer (alleen highlight 18). Inspectie in H9b van bomen die gekapt worden en staat van instandhouding Maretak beoordelen. Indien de soort zich niet kan herstellen op deze locatie, is een ontheffing nodig.
Zoogdieren	Vleermuizen	Alle highlights waar oudere bomen gekapt worden: oudere bomen met holten, scheuren of spechtengaten, dienen behouden te blijven of voorafgaand aan de kap dient te worden nagegaan of deze functioneel zijn als vaste rust- en/of verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Indien bomen met een vaste rust- en/of verblijfplaats gekapt moeten worden, dient vooraf onderzoek plaats te vinden naar de soorten en functie en dient een ontheffing te worden aangevraagd. Hierbij dient rekening gehouden te worden met een onderzoeks- en aanvraagtermijn van enkele maanden tot een jaar.
	Waterspitsmuis	De werkzaamheden aan de beek in highlight 14 betreft het eenzijdig (westkant) verflauwen van het talud en het ontwikkelen van een natuuroever. Hierbij wordt over de gehele lengte aan een zijde stortsteen verwijderd. De kwaliteit van het leefgebied na het uitvoeren van de maatregelen wordt beter voor Waterspitsmuis. Onderzocht dient te worden of mitigerende maatregelen kunnen worden genomen om schade aan de soort en/of verblijfplaatsen te voorkomen. Als dit niet of slechts gedeeltelijk het geval is dient een ontheffing te worden aangevraagd.
	Das	Burcht aanwezig in H9a. Mitigerende maatregelen zijn opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Door deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen. Een ontheffing is dan niet nodig.
Broedvogels	Alle	- Alle highlights: alle in gebruik zijnde nesten van broedvogels zijn beschermd tijdens de broedperiode en zolang de jongen afhankelijk zijn van het nest. Nesten van Grote gele kwikstaart zijn jaarrond beschermd. Als broedende vogels voorkomen dienen versturende werkzaamheden uitgesteld te worden tot na de broedperiode (eventueel kan buiten de broedperiode het plangebied waardenvrij gemaakt worden). - Alle highlights: bij werkzaamheden aan (potentieel geschikte) broedplaatsen (bruggen en aangrenzende gebouwen) dient voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten het broedseizoen een inspectie plaats te vinden op het voorkomen van nesten van Grote gele kwikstaart. Indien deze aanwezig zijn dient de nestgelegenheid behouden te blijven in de nieuwe situatie. Dit kan gerealiseerd worden door het ophangen van nestkasten. Het verdient zonder meer aanbeveling om nestkasten voor deze soort op geschikte locaties op te hangen, ook als geen oude nestlocaties bekend zijn of gevonden worden.
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Highlights 9a en b, 10, 13 en 14: op locaties waar deze soort mogelijk aanwezig is (werkzaamheden beek of poelen), werken volgens een goedgekeurde gedragscode.

4.3 Conclusies quickscan per highlight Flora- en faunawet

Tabel 11: Conclusies quickscan per highlight (Flora- en faunawet).

Highlight (H) nummer	Naam	Vervolgstappen
H 3-4	Kasteel Rivieren	- Inspectie te rooien bomen op voorkomen vaste verblijfplaatsen vleermuizen en jaarrond beschermde broedvogels. - Voor broedvogels versturende werkzaamheden uitvoeren na de broedperiode (richtlijn broedperiode is 15 maart-15 augustus). - Bruggeninspectie op voorkomen nesten Grote gele kwikstaart. Indien aanwezig vervangende nestgelegenheid aanbrengen.
H 8	Brommelderhof/Terlinden	- Werken met gedragscode ivm aanwezigheid Rapunzelklokje - Inspectie te rooien bomen op voorkomen vaste verblijfplaatsen vleermuizen en jaarrond beschermde broedvogels. - Voor broedvogels versturende werkzaamheden uitvoeren na de broedperiode (richtlijn broedperiode is 15 maart-15 augustus). - Bruggeninspectie op voorkomen nesten Grote gele kwikstaart. Indien aanwezig vervangende nestgelegenheid aanbrengen.
H 9a-10	Stadsmoeras Hoensbroek en omgeving Kasteel	- Inspectie te rooien bomen op voorkomen vaste verblijfplaatsen vleermuizen en jaarrond beschermde broedvogels. - Werken met gedragscode ivm aanwezigheid Alpenwatersalamander en Das. - Voor broedvogels versturende werkzaamheden uitvoeren na de broedperiode (richtlijn broedperiode is 15 maart-15 augustus). - Bruggeninspectie op voorkomen nesten Grote gele kwikstaart. Indien aanwezig vervangende nestgelegenheid aanbrengen.
H9b		Bij aanleg paden leefgebieden Zeggekorfslak uitrasteren en werkzaamheden ecologisch begeleiden.
H 13	Platsbeek bij Nuth	- Bij aanleg paden leefgebieden Zeggekorfslak uitrasteren en werkzaamheden ecologisch begeleiden. - Tav het aan te leggen verharde fietspad over het oude mijnspoor dient contact opgenomen te worden met de provincie Limburg over de eventueel benodigde vervolgstappen. - Werken met gedragscode ivm aanwezigheid Rapunzelklokje en Alpenwatersalamander. - Inspectie te kappen bomen ivm aanwezigheid Maretak. Herstelmogelijkheden voor deze soort moeten aanwezig zijn, anders ontheffing aanvragen. - Inspectie te rooien bomen op voorkomen vaste verblijfplaatsen vleermuizen. - Voor broedvogels versturende werkzaamheden uitvoeren na de broedperiode (richtlijn broedperiode is 15 maart-15 augustus). - Bruggeninspectie op voorkomen nesten Grote gele kwikstaart. Indien aanwezig vervangende nestgelegenheid aanbrengen.
H 14	Muldersplas/Cathagerbroek	- Tav het aan te leggen verharde fietspad over het oude mijnspoor dient contact opgenomen te worden met de provincie Limburg over de eventueel benodigde vervolgstappen. - Onderzocht dient te worden of mitigerende maatregelen kunnen worden genomen om schade aan de Waterspitsmuis en/of verblijfplaatsen van deze soort te voorkomen. Als dit niet of slechts gedeeltelijk het geval is dient een ontheffing te worden aangevraagd. - Werken met gedragscode ivm aanwezigheid Rapunzelklokje en Alpenwatersalamander. - Inspectie te rooien bomen op voorkomen vaste verblijfplaatsen vleermuizen.

Highlight (H) nummer	Naam	Vervolgstappen
		- Voor broedvogels versturende werkzaamheden uitvoeren na de broedperiode (richtlijn broedperiode is 15 maart-15 augustus). - Bruggeninspectie op voorkomen nesten Grote gele kwikstaart. Indien aanwezig vervangende nestgelegenheid aanbrengen.
H 15	Hellinglandschap Spaubeek	- Voor broedvogels versturende werkzaamheden uitvoeren na de broedperiode (richtlijn broedperiode is 15 maart-15 augustus). - Bruggeninspectie op voorkomen nesten Grote gele kwikstaart. Indien aanwezig vervangende nestgelegenheid aanbrengen.
H 18	Beekdalen Geleen deel 2	- Werken met gedragscode ivm aanwezigheid Rapunzelklokje en Steenanjer. - Voor broedvogels versturende werkzaamheden uitvoeren na de broedperiode (richtlijn broedperiode is 15 maart-15 augustus). - Bruggeninspectie op voorkomen nesten Grote gele kwikstaart. Indien aanwezig vervangende nestgelegenheid aanbrengen. - Inspectie te rooien bomen op voorkomen vaste verblijfplaatsen vleermuizen.

5. LITERATUURLIJST EN WEBSITES

Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998, LNV 2005.

Agreement on the conservation of populations of European Bats. Eurobats, 1991.

Besluit houdende wijziging van artikel 75 van de Flora- en Faunawet . 2005.

Besluit inwerkingtreding Flora- en Faunawet. Vastgesteld d.d. 12 december 2001. Staatsblad 2001, nr. 656.

Buggenum H.J.M. van, R.P.G. Geraeds & A.J.W. Lenders, 2009. Herpetofauna van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980 - 2008. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Crombaghs B., N. van Kessel, B. Niemeijer, 2013. Visstandbemonstering en -beoordeling Geleenbeekstelsysteem 2012. Een onderzoek naar de samenstelling van de vislevensgemeenschap in een zevental beken in het stroomgebied van de Geleenbeek. In opdracht van: Waterschap Roer en Overmaas 27 februari 2013

Dienst Landelijk Gebied, 2006. Handreiking Flora en Faunawet (versie 1.0 – 31 oktober 2006).

Europese Gemeenschappen, Richtlijn no. 79-409 inzake het behoud van de Vogelstand. Brussel, 1979.

Europese Gemeenschappen, Richtlijn no. 92-43 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Brussel, 1992.

Flora- en Faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei 1998. Staatsblad d.d. 14 juli 1998, nr. 402.

Huizenga C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen, 2010. Zoogdieren van Limburg, verspreiding en ecologie in de periode 1980 - 2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Kleukers R.M.J.C. & P.H. van Hoof, 2003. Beschermingsplan sprinkhanen en krekels in Limburg. EIS-Nederland, Leiden & Bureau Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Lange R., P. Twist, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV, VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten, 1994.

Limpens, 2005. Reader cursus Vleermuizen en planologie, 2005.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, 2004. Nota Ruimte.

Overman W.G., E.T.C. de Bruijkere, J.J.A. Dekker, 2008. De waterspitsmuis in Limburg Beschermingsmaatregelen naar aanleiding van inventarisaties in 2007. November 2008. Rapport van de Zoogdierversameniging VZZ in opdracht van Provincie Limburg.

Provincie Limburg, 2005. Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden. Maastricht.

Provincie Limburg, 2013. Natuurbeleid: natuurlijk eenvoudig Programma Natuur- en landschapsbeleid 2013 - 2020.

Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke milieu in Europa, 1979. Bern.

www.app.quicksanhulp.nl
www.eis-nederland.nl
www.limburg.nl
www.waarneming.nl

Bijlage 1 Relevante kaders natuurwetgeving en - beleid

Gebiedsbescherming

In 1992 heeft Nederland het internationale Biodiversiteitsverdrag ondertekend. Dit verdrag is het kader voor het nationale natuurbehoud. De Europese Unie heeft twee richtlijnen, de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (VHR), ontwikkeld ter bescherming van de biodiversiteit. In het kader van deze VHR is Nederland de verplichting aangegaan om internationaal belangrijk geachte ecosystemen, planten- en diersoorten te beschermen. Daarvoor zijn speciale gebieden (Natura-2000 gebieden) aangewezen of aangemeld. De gebieden worden, samen met de beschermde natuurmonumenten, beschermd door de Natuurbeschermingswet 1998.

De overheid streeft naar een samenhangend netwerk van hoogwaardige natuurgebieden (o.a. de VHR-gebieden) en ontwikkelt om deze reden de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Op provinciaal niveau vormt de EHS samen met de Provinciale Ontwikkelingszone Groene waarden (POG) de ecologische structuur in Limburg. De bescherming van de EHS is vastgelegd in de Nota Ruimte, de bescherming van de POG is vastgelegd in het provinciale afwegingskader Beleidsregel Mitigatie en compensatie natuurwaarden.

Het onderzoek naar de beschermingsstatus van het plangebied en beschermde natuurgebieden in de omgeving wordt uitgevoerd door te toetsen aan drie beschermingskaders: VHR, NB-wet en Provinciale regelgeving. Onderzocht wordt of:

- het plangebied deel uitmaakt van een beschermd gebied;
- door de geplande ingreep een negatieve invloed te verwachten is op aanwezige beschermde gebieden in de omgeving.

Achtergrond bescherming Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

Gebiedsbescherming VHR-gebieden en Beschermde natuurmonumenten

Europese bescherming

De Vogel- en Habitatrichtlijn (1979,1992) beschermt gebieden door plannen en projecten rond deze gebieden te toetsen op mogelijk significante effecten. Afhankelijk van de aard van het effect (onderzocht in een 'voortoets') dient een verstorings-/verslechteringstoets of een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit een passende beoordeling blijkt dat negatieve effecten op beschermde natuurwaarden te verwachten zijn, dient de ingreep te worden getoetst aan het volgende afwegingskader:

- Alternatieven: (in breedste zin van het woord) zijn niet voorhanden,
- Belang: voor ingrepen in of bij Vogel- en Habitatrichtlijngebieden geldt een *dwingende* reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard,
- Compensatie: moet altijd vooraf en tijdig worden gerealiseerd.

Nationale bescherming

De Natuurbeschermingswet (1998) beschermt VHR-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten door plannen, projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de leefgebieden of habitats kunnen verslechteren, niet toe te staan zonder vergunning. Om inzichtelijk te maken of natuurwaarden verslechteren dient (indien een plan of project in of in de nabijheid van een NB-wet gebied ligt) een habitattoets te worden uitgevoerd.

Alle mitigerende en compenserende maatregelen dienen ervoor te zorgen dat de samenhang van Natura 2000 (het netwerk van natuurgebieden in Europa) bewaard blijft.

Achtergrond bescherming EHS en POG

Bescherming EHS en POG

Nota Ruimte

De visie van het rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland wordt weergegeven in de Nota Ruimte. In deze Nota wordt duidelijk welke waarden overal tenminste gegarandeerd worden (de basiskwaliteit) en voor welke ruimtelijke structuren het rijk een grotere verantwoordelijkheid heeft. Daar streeft het rijk naar meer dan basiskwaliteit. Voor natuur en landschap wordt gestreefd naar de ontwikkeling van een netwerk van VHR-gebieden, de EHS, NB-wetgebieden en de robuuste ecologische verbindingen. Voor gebieden met een beschermde status geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden en een 'nee, tenzij' - regime. Ingrepen in of in de onmiddellijke nabijheid van deze gebieden worden niet toegestaan indien wezenlijke kenmerken, waarden of nagestreefde natuurontwikkeling worden aangetast.

Indien de ruimtelijke ontwikkeling na toetsing via het afwegingskader door gaat, kan natuurcompensatie noodzakelijk zijn. Van compensatie is pas sprake indien na mitigatie (verzachtende maatregelen) nog sprake is van negatieve effecten. Het afwegingskader van de Nota Ruimte is verfijnd in provinciale regelgeving.

Als een ingreep in de EHS onvermijdelijk is, geldt dat mitigerende maatregelen genomen moeten worden. Indien de mitigatie niet volstaat, moet voor het resterende effect worden gecompenseerd. Bij compensatie gelden de voorwaarden dat:

- geen nettoverlies aan natuurwaarden (areaal, kwaliteit en samenhang) optreedt,
- compensatie aansluitend of in de directe omgeving van het gebied is (duurzaamheid),
- indien kwalitatief gelijkwaardige compensatie aansluitend of nabij de plaats van ingreep niet mogelijk is compensatie op een andere locatie moet plaatsvinden,
- indien op een andere locatie compensatie niet mogelijk is, financieel moet worden gecompenseerd,
- het tijdstip van besluit over de geplande ingreep tevens tijdstip van besluit is over de aard, de wijze, het tijdstip van mitigatie en het tijdstip van compensatie.

Provinciale bescherming

De beschermingsformule uit de Nota Ruimte is nader uitgewerkt door de Provincie Limburg. Bij ruimtelijke ingrepen dient het onderstaande afwegingskader te worden doorlopen.

1.	Vindt de ingreep plaats in de EHS, de POG, in bos, landschaps- en natuurelementen die in een vigerend bestemmingsplan reeds beschermd zijn of onder de werkingssfeer van de Boswet vallen?
	Ja ▼ Nee ► dan is deze beleidsregel niet van toepassing.
2.	Gaan door de ingreep de wezenlijke kenmerken en waarden verloren?
	Ja ▼ Nee ► dan is mitigatie en compensatie niet aan de orde.
3.	Is er sprake van een groot openbaar belang?
	Ja ▼ Nee ► dan wordt de ingreep niet toegestaan.
4.	Kan met een andere activiteit dezelfde doelstelling gerealiseerd worden waarbij minder of geen schade ontstaat aan natuurwaarden?
	Nee ▼ Ja ► dan daar uitvoeren, dan 1.
5.	Zijn er andere locaties waar de ingreep gerealiseerd kan worden en waarbij minder of geen schade ontstaat aan natuurwaarden?
	Nee ▼ Ja ► dan daar uitvoeren, dan 1.
6.	Kunnen de negatieve effecten op natuurwaarden worden voorkomen?
	Ja: dan is geen compensatie, maar mitigatie vereist;
	Deels: naast mitigatie is ook compensatie vereist;
	Nee: compensatie is vereist.

Tabel 1: Afwegingskader Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden (Provincie Limburg, 2005).

Boswet

Als voor het uitvoeren van de geplande ontwikkeling kap van bomen plaatsvindt buiten de contouren van de kaart van de Boswet, wordt getoetst of een meldings- en herplantingsplicht aan de orde is. Deze kaart betreft een in het bestemmingsplan vastgestelde grens. Binnen deze grens is het kapvergunningstelsel van de gemeente van toepassing, buiten de grens geldt de Boswet.

Boswet

De Boswet heeft de instandhouding van het Nederlandse bosareaal en houtopstanden als doel en biedt bescherming aan bosgebieden buiten de gemeentelijke kaart van de Boswet. Deze begrenzing valt niet altijd samen met de bebouwde kom ingevolge de wegenverkeerswetgeving. De Boswet kent drie belangrijke instrumenten ter instandhouding van bosareaal en houtopstanden buiten de bebouwde kom:

- de meldingsplicht
- de herbeplantingsplicht
- het kapverbod

Iedereen, ongeacht of hij eigenaar is volgens de Boswet, die een houtopstand gaat vellen moet deze activiteit vooraf melden (meldingsformulier aan Dienst Regelingen, Ministerie van LNV en eigenaar van de houtopstand). Deze verplichting geldt *niet* als o.a.:

- de grond nodig is voor de uitvoering van een werk overeenkomstig een goedgekeurd bestemmingsplan,
- het gaat om houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen, en of geen grotere oppervlakte beslaan dan 10 are, of in geval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20 stuks,
- het gaat om uitdunning van een bos,
- het gaat om periodiek vellen van vriend- en hakhout,
- houtopstanden op erven en in tuinen, houtopstanden binnen de bebouwde kom, treurwilgen, Italiaanse populieren, lindes, paardenkastanjes, wegbplantingen en beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren, kerstbomen, vruchtbomen en windschermen om boomgaarden en kweekgoed.

De herbeplantingsplicht houdt in dat het gekapte bos opnieuw moet worden ingeplant of op een andere plek moet worden gecompenseerd. Herbeplanten op andere grond, dan waar de houtopstand is verwijderd, mag alleen indien Dienst Regelingen hiervoor toestemming heeft gegeven, mogelijk met voorschriften en beperkingen.

Het kapverbod kan worden opgelegd door de ministers van OCW en LNV ter bewaring van natuur- en landschapsschoon.

Indien de bomen vallen binnen de kaart van de Boswet liggen, dient een kapvergunning bij B&W van betreffende gemeente te worden aangevraagd. De Boswet zondert bepaalde categorieën bomen uit van gemeentelijke regelgeving. Dit betreft onder andere wilgen en populieren langs landbouwgronden en wegen, bomen van bosbouwondernemingen, fruitbomen en windschermen langs boomgaarden. Op deze bomen is een gemeentelijke kapverordening dus *niet* van toepassing.

Soortbescherming

De in het plangebied aangetroffen soorten worden getoetst aan drie wettelijke beschermingskaders: de Flora- en faunawet en de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vervolgens wordt nagegaan of het plangebied voor deze soorten onderdeel is van het leefgebied. Op grond van de beschermingsstatus wordt onderzocht of er belemmeringen zijn om over te gaan tot de geplande ontwikkeling. Indien belemmeringen aan de orde zijn wordt per onderzochte groep een advies gegeven ten aanzien van de te nemen voorzorgsmaatregelen en/of de te volgen procedures.

Achtergronden soortbescherming (juridisch)

Soortbeschermingskaders

De Flora- en Faunawet (AMvB art. 75) deelt de soorten in drie tabellen in.

Voor soorten in **tabel 1** geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Voor soorten in **tabel 2** is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk, tenzij men beschikt of de werkzaamheden (aantoonbaar!) uitvoert volgens een door LNV vastgestelde gedragscode.

Soorten genoemd in **tabel 3** van de Flora- en Faunawet zijn streng beschermd. Afhankelijk van de betekenis van het plangebied en het voorkomen van (streng) beschermde soorten geldt een afwegingskader. De aanvraag van een ontheffing is alleen noodzakelijk indien de voorgenomen activiteiten/werkzaamheden een schadelijk effect hebben op de aanwezige beschermde soorten of op een vermindering van de ecologische functionaliteit voor deze soorten.

Vaak gaan werkzaamheden en de bescherming van soorten goed samen. Indien het werk zodanig wordt ingericht dat geen schade wordt toegebracht aan beschermde soorten is een ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk.

In de Flora- en Faunawet is een zorgplicht opgenomen. Dit houdt in dat voorafgaand aan de ingreep alle maatregelen dienen te worden getroffen om nadelige gevolgen op flora en fauna voor zover mogelijk te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht geldt altijd, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Verbodsbepalingen uit de Flora en Faunawet

Ten aanzien van beschermde planten:

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 13: Het vervoeren of onder zich te hebben (in verband met verplaatsen).

Ten aanzien van beschermde dieren is het verboden:

Artikel 9: dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

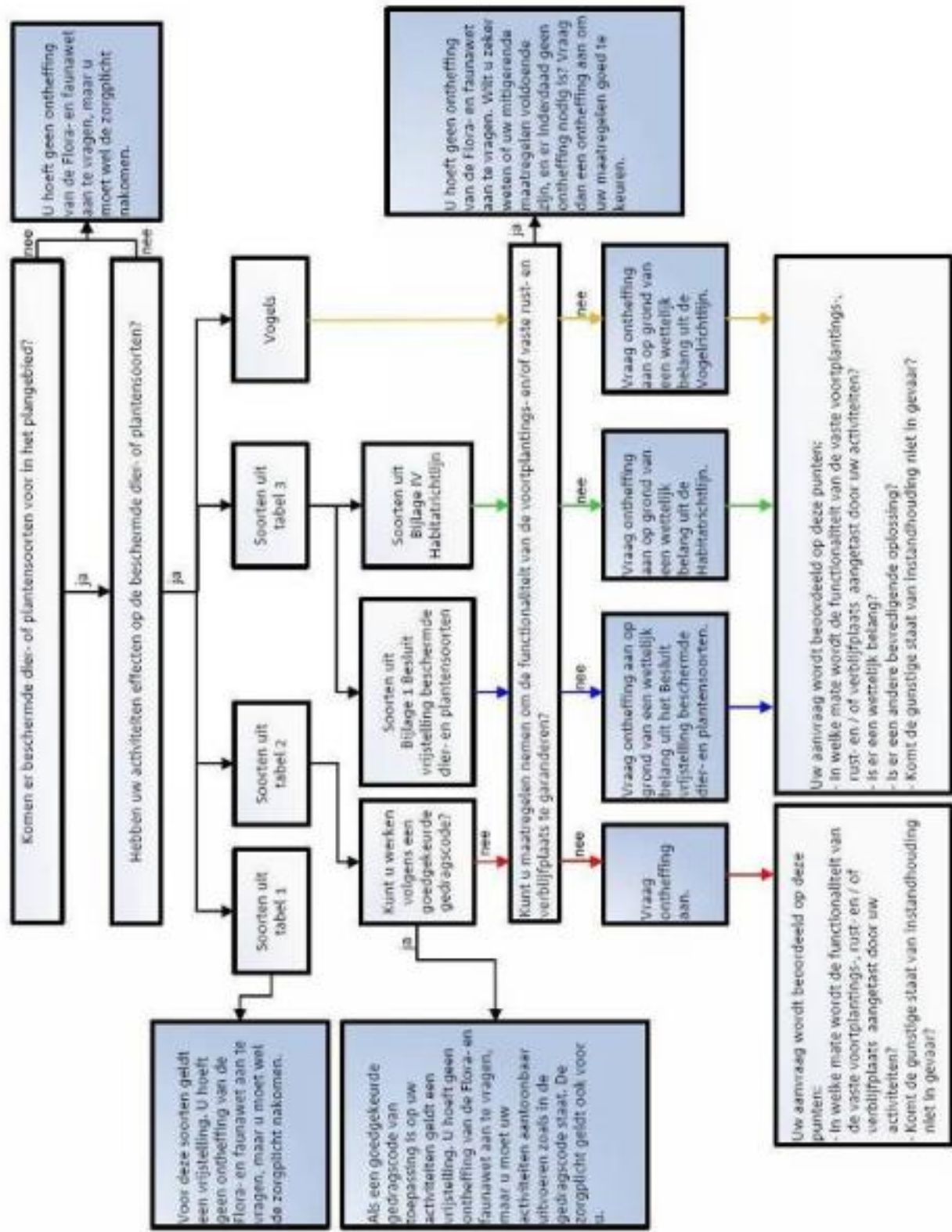
Artikel 10: dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13: planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te vervoeren of onder zich te hebben (in verband met verplaatsen) .

De Habitatrichtlijn noemt soorten in bijlagen. Soorten genoemd in bijlage IV genieten een uiterst strikte bescherming. Bij deze soorten geldt ook een afwegingskader. Dit Europees vastgestelde kader is strenger dan het afwegingskader van de Flora- en Faunawet. Voor soorten genoemd op bijlage II geldt dat speciale leefgebieden dienen te worden aangewezen. In deze taak wordt door de landelijke en provinciale overheid voorzien.

Overzicht beschermde soorten

In deze bijlage worden de toelichtingen van tabel 1, 2 en 3 weergegeven, inclusief de soorten van tabellen 2 en 3.

Toelichting tabel 1

Voor soorten opgenomen in tabel 1 geldt een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.

Toelichting tabel 2

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten (*). Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.

Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

Zoogdieren			
Damhert	<i>Dama dama</i>	Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>
Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Steenmarter	<i>Martes foina</i>
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>		
Reptielen en amfibieën			
Alpenwatersalamander	<i>Triturus alpestris</i>	Levendbarende hagedis	<i>Lacerta vivipara</i>
Dagvlinders			
Moerasparelmoervlinder	<i>Euphydryas aurinia</i>	Vals heideblauwtje	<i>Lycaeides idas</i>
Vissen			
Bermpje	<i>Noemacheilus barbatulus</i>	Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>
Meerval	<i>Silurus glanis</i>	Rivierdonderpad	<i>Cottus gobio</i>
Vaatplanten			
Aangebrande orchis	<i>Orchis ustulata</i>	Aapjesorchis	<i>Orchis simia</i>
Beenbreek	<i>Narthecium ossifragum</i>	Bergklokje	<i>Campanula rhomboidalis</i>
Bergnachtorchis	<i>Platanthera chlorantha</i>	Bijenorchis	<i>Ophrys apifera</i>
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Blauwe zeedistel	<i>Eryngium maritimum</i>
Bleek bosvogeltje	<i>Cephalanthera damasonium</i>	Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>
Brede orchis	<i>Dactylorhiza majalis majalis</i>	Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>
Daslook	<i>Allium ursinum</i>	Dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>
Duitse gentiaan	<i>Gentianella germanica</i>	Franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>
Geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Gele helmbloem	<i>Pseudofumaria lutea</i>
Gevlekte orchis	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>
Groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Grote keverorchis	<i>Listera ovata</i>
Grote muggenorchis	<i>Gymnadenia conopsea</i>	Gulden sleutelbloem	<i>Primula veris</i>
Harlekijn	<i>Orchis morio</i>	Herfstschroeforchis	<i>Spiranthes spiralis</i>
Hondskruid	<i>Anacamptis pyramidalis</i>	Honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>
Jeneverbes	<i>Juniperus communis</i>	Klein glaskruid	<i>Parietaria judaica</i>
Kleine keverorchis	<i>Listera cordata</i>	Kleine zonnedauw	<i>Drosera intermedia</i>
Klokjesgentiaan	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>
Koraalwortel	<i>Corallorhiza trifida</i>	Kruisbladgentiaan	<i>Gentiana cruciata</i>
Lange ereprijs	<i>Veronica longifolia</i>	Lange zonnedauw	<i>Drosera anglica</i>

Mannetjesorchis	<i>Orchis mascula</i>	Maretak	<i>Viscum album</i>
Moeraswespenorchis	<i>Epipactis palustris</i>	Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>
Parnassia	<i>Parnassia palustris</i>	Pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuto sagittata</i>
Poppenorchis	<i>Aceras anthropophorum</i>	Prachtklokje	<i>Campanula persicifolia</i>
Purperorchis	<i>Orchis purpurea</i>	Rapunzelklokje	<i>Campanula rapunculus</i>
Rechte driehoeksvaren	<i>Gymnocarpium robertianum</i>	Rietorchis	<i>Dactylorhiza majalis praetermissa</i>
Ronde zonnedauw	<i>Drosera rotundifolia</i>	Rood bosvogeltje	<i>Cephalanthera rubra</i>
Ruig klokje	<i>Campanula trachelium</i>	Schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>
Slanke gentiaan	<i>Gentianella amarella</i>	Soldaatje	<i>Orchis militaris</i>
Spaanse ruiter	<i>Cirsium dissectum</i>	Steenanjer	<i>Dianthus deltoides</i>
Steenbreekvaren	<i>Asplenium trichomanes</i>	Stengelloze sleutelbloem	<i>Primula vulgaris</i>
Stengelomvattend havikskruid	<i>Hieracium amplexicaule</i>	Stijf hardgras	<i>Catapodium rigidum</i>
Tongvaren	<i>Asplenium scolopendrium</i>	Valkruid	<i>Arnica montana</i>
Veenmosorchis	<i>Hammarbya paludosa</i>	Veldgentiaan	<i>Gentianella campestris</i>
Veldsalie	<i>Salvia pratensis</i>	Vleeskleurige orchis	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
Vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Vogelnestje	<i>Neottia nidus-avis</i>
Voorjaarsadonis	<i>Adonis vernalis</i>	Wantsenorchis	<i>Orchis coriophora</i>
Waterdrieblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Weideklokje	<i>Campanula patula</i>
Welriekende nachtorchis	<i>Platanthera bifolia</i>	Wilde gagel	<i>Myrica gale</i>
Wilde herfsttijloos	<i>Colchicum autumnale</i>	Wilde kievitsbloem	<i>Fritillaria meleagris</i>
Wilde marjolein	<i>Origanum vulgare</i>	Wit bosvogeltje	<i>Cephalanthera longifolia</i>
Witte muggenorchis	<i>Pseudorchis albida</i>	Zinkviooltje	<i>Viola lutea calaminaria</i>
Zomerkllokje	<i>Leucojum aestivum</i>	Zwartsteel	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>
Kevers			
Vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>		
Kreeftachtigen			
Rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>		

* Dienst Regelingen, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke Ingrepen (26 augustus 2009). Door jurisprudentie (uitspraak Raad van State): bij vogels geen ontheffing belang e en j. Tast u door een ruimtelijke ingreep nesten aan van vogels of het bijbehorende essentiële leefgebied? Dan kunt u voor vogels naast belang j, ook geen ontheffing aanvragen op basis van belang e 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'. De Raad van State heeft in haar uitspraak bepaald dat u voor vogels alleen nog ontheffing kunt krijgen op grond van een belang dat staat in de Vogelrichtlijn. Belang e en j staan beide niet in de Vogelrichtlijn. Dit betekent dus dat u op basis van deze belangen geen ontheffing meer kunt krijgen voor vogels.

Toelichting tabel 3

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).
- De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

Zoogdieren			
Das	<i>Meles meles</i>	Boommarter	<i>Martes martes</i>
Eikelmuis	<i>Elomys quercinus</i>	Gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>
Veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>
Reptielen en amfibieën			
Adder	<i>Vipera berus</i>	Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
Ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Vinpootsalamander	<i>Triturus helveticus</i>
Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>		
Vissen			
Beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Bittervoorn	<i>Rhodeus cericeus</i>
Elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
Grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>
Dagvlinders			
Bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Dwergblauwtje	<i>Cupido minimus</i>
Dwergdikkopje	<i>Thymelicus acteon</i>	Groot geaderd witje	<i>Aporia crataegi</i>
Grote ijsvogelvlinder	<i>Limenitis populi</i>	Heideblauwtje	<i>Plebejus argus</i>
Iepepage	<i>Strymonidia w-album</i>	Kalkgraslanddikkopje	<i>Spialia sertorius</i>
Keizersmantel	<i>Argynnis paphia</i>	Klaverblauwtje	<i>Cyaniris semiargus</i>
Purperstreepparelmoervlinder	<i>Brenthis ino</i>	Rode vuurvlinder	<i>Palaeochrysophanus hippothoe</i>
Rouwmantel	<i>Nymphalis antiopa</i>	Tweekleurig hooibeestje	<i>Coenonympha arcania</i>
Veenbesparelmoervlinder	<i>Bolaria aquilonais</i>	Veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>

Bijlage 2 Gegevens NDFF

Onderstaande kaarten zijn gemaakt op basis van de gegevens van de NDFF, periode 2008-2013. De kaarten geven de verspreiding weer van de beschermde soorten (Flora- en faunawet) die zijn opgenomen in tabel 2 en 3.

